

Samkvem mellem Borgere af den retsbrydende Stat og Borgere i enhver anden Stat, hvad enten den er Medlem af Forbundet eller ej.

Det siger sig selv, at Medvirkningen ved en saadan Foranstaltning er forbundet med tungtvejende Betæneligheder for en mindre Stat, hvis Hjælpkilder er udsat for at udtømmes hurtigere, og som ved Deltagelsen i dette Tvangsmiddel let selv kan lide langt større økonomisk og anden Skade end den, som derved tænkes paaført den retsbrydende Stat. En saadan pludselig Afbrydelse af den økonomiske og finansielle Forbindelse kunde efter Omstændighederne tænkes at virke ødelæggende for en af de deltagende Stater, medens den for andre muligvis kun betyder en lidet indgribende Foranstaltning. Forbundspagten giver efter sin Ordlyd i og for sig ikke en Gang nogen Mulighed for en successiv Afvikling, men foreskriver alene, at Forbundsmedlemmerne gensidig skal understøtte hinanden i de økonomiske og finansielle Forholdsregler, som træffes i Henhold til Art. 16, for at gøre de dermed forbundne Tab og Ulemper saa smaa som muligt, samt at de gensidig vil understøtte hinanden i at gøre Modstand mod enhver særlig Forholdsregel, som bringes til Anvendelse mod en af dem af det retsbrydende Forbundsmedlem. Denne Bestemmelse kan imidlertid muligvis forstaaes som et Udtryk for den Opfattelse, at der ved Gennemførelsen bør tages et vist Hensyn til, at en saadan pludselig Afbrydelse kan være særlig håardt rammende for nogle af de deltagende Stater. Særdeles naturligt vilde det ogsaa være, om man ved Borgere i denne Forbindelse kunde forstaa Indbyggere, da man, ifald det skal forstaaes som sigtende til Statsborgere, uden Hensyn til deres faktiske Bopæl, vilde komme til meget byrdefulde og i Praksis næsten uigennemførlige Regler.

Anderledes stiller Sagen sig med Hensyn til Deltagelse i de militære Tvangsmidler. Efter den udtrykkelige Ordlyd i Art. 16, 2. Stk., maa det anses for givet, at denne Deltagelse i hvert enkelt Tilfælde er en frivillig Sag for det enkelte Forbundsmedlem, bortset fra den almindelige principielle Forpligtelse til at bistaa ved den mellemfolkelige Retshaandhævelse ogsaa med deres Militærstyrke, som i alt Fald for de større Magter maa anses for en naturlig Følge af, at de har sluttet sig til Forbundet. Art. 16, 2. Stk., er formuleret som en Forpligtelse for Raadet til overfor de forskellige i Betragtning kommende Stater at stille Forslag om, med hvilke virksomme land- og sømilitære Styrker Forbundets Medlemmer hver for sig skal bidrage til Tilvejebringelse af de militære Styrker, der skal anvendes for at haandhæve Forbundsforpligtelserne. Rettes en saadan Opfordring til en Stat, vil denne vel have Grund til at tage Sagen under alvorlig Overvejelse; men der er ikke foreskrevet nogen Forpligtelse for den til at efterkomme Forslaget, og for saa vidt Spørgsmaalet skulde blive Genstand for Forhandling i Raadet, vil i alt Fald Bestemmelsen i Art. 4, 5. Stk., i Forbindelse med Regelen om Enstemmighed ved Raadets Beslutninger bevirke, at ingen Stat mod sit Ønske kan forpligtes til at bidrage til den mellemfolkelige Retshaandhævelse ved Militærstyrker.

Hvad endelig angaar Indrømmelse af Passageret gennem Forbundsmedlemmernes Omraade, saa danner den egentlig kun et Supplement til Anvendelsen af de militære Tvangsmidler paa lignende Maade, som Forbundsmedlemmerne ifølge Art. 16, 3. Stk., forpligter sig til at understøtte hinanden ved Gennemførelsen af de økonomiske og finansielle Tvangsmidler. Dette vil nærmere sige, at Forpligtelsen vel er fastslaaet i Almindelighed, men de nærmere Vilkaar og Betingelser, hvorunder denne Understøttelse skal finde Sted, maa i begge Tilfælde kræve et Samtykke fra det paagældende Forbundsmedlem og forudsætter en Forhandling og en Aftale med dette. Forinden en Passage finder Sted, maa det derfor være nødvendigt, at der foretages en Henvendelse til det paagældende Forbundsmedlem, eller at det tilkaldes til Raadet i Overensstemmelse med Art. 4, 5. Stk., for at træffe Beslutning derom. Herfor taler fremdeles ikke blot Spørgsmalets efter Omstændighederne uhyre Vigtighed for den paagældende Stat og Faren for, at dens Territorium paa denne Maade kan gøres til Krigsskueplads, men ogsaa, at det i sig selv vilde være urimeligt, om en Deltagelse, selv med et ganske ubetydeligt Troppekongent, ifølge Artiklens 2. Stk. er en frivillig Sag, medens den indgribende Foranstaltning, som en Passage af Militærstyrker i Krigsøjemed kan være, skulde kunne foretages uden noget forudgaaende Arrangement med den paagældende Stat.

Art. 16, 3. Stk., begrænser derhos Forpligtelsen for de enkelte Stater til at „tage de nødvendige Skridt til at lette Passagen gennem deres Omraade“, hvorved det efter de med de neutrale Lande stedfundne Forhandlinger maa antages, at der